

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 809/2022
24.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца мал. АА из ..., чији је законски заступник мајка ББ из ..., а пуномоћник Зоран Митић адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Милан Трајковић адвокат из ..., ради измене висине издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 323/21 од 24.08.2021. године, на седници већа одржаној 24.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 323/21 од 24.08.2021. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П2 179/20 од 14.10.2020. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса за издржавање тужиоца, мал. АА, плаћа месечно износ од 24% од месечне зараде коју остварује код послодавца, умањене за износ пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, до десетог у месецу за текући месец почев од пресуђења 14.10.2020. године па убудуће док за то постоје законски разлози, уплатом на означени рачун мајке мал. тужиоца као законског заступника, и утврђено да се мења пресуда Основног суда у Нишу П2 1051/13 од 09.10.2013. године у ставу трећем изреке, док је одбијен захтев да се тужени обавезе да тужиоцу на име доприноса за издржавање плаћа износ већи од 24% до траженог износа од 40% од зараде коју месечно остварује. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Допунском пресудом Основног суда у Нишу П2 179/2020 од 22.03.2021. године одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужени да допринос за издржавање плаћа почев од 05.10.2018. године, као дана подношења тужбе.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 323/21 од 24.08.2021. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Нишу П2 179/20 од 14.10.2020. године тако што је обавезан тужени да на име свог доприноса у издржавању малолетног АА, плаћа износ од 12.000,00 динара месечно, до десетог у месецу за текући месец, почев од пресуђења 14.10.2020. године па убудуће док за то постоје законски разлози, уплатом на означени рачун мајке тужиоца, као законске заступнице, па је утолико измењена пресуда Основног суда у Нишу П2 1051/13 од 09.10.2013. године у ставу трећем изреке, а преко тог износа до тужбом траженог износа од 40% од

зараде туженог умањене за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, тужбени захтев је одбијен. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена допунска пресуда П2 179/20 од 22.03.2021. године. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено, преко законског заступника и пуномоћника, поднео ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију у коме је оспорио ревизијске наводе и предложио да се ревизија одбије као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку у вези члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Нишу П2 1051/13 од 09.10.2013. године, малолетни тужилац АА, рођен ... године, након развода брака својих родитеља поверен је на самостално вршење родитељског права мајци а тужени је обавезан да доприноси његовом издржавању месечним износом од 8.000,00 динара почев од прсуђења па док за то постоје законски разлози. Малолетни тужилац сада иде у ... разред основне школе, живи са мајком у стану у власништву њене мајке, за који не плаћају закупнину. Мајка малолетног тужиоца запослена је у ... на одређено време и остварује месечну зараду у износу од 51.592,87 динара. Не поседује непокретну имовину на своје име на подручју града Тужени је запослен у ... у ..., на одређено време, као .., са просечном месечном зарадом у износу од 60.300,00 динара. Тужени такође не поседује непокретности уписане на његово име. У међувремену је засновао нови брак и има још једно малолетно дете рођено ... године. Тужени са породицом живи у ..., у изнајмљеном стану, за који месечно плаћа закуп 130 евра и трошкове становања око 100 евра. Супруга туженог није запослена. Тужени је по занимању ..., повремено се бави ... али од тога не остварује редовне приходе већ га пријатељи понекад „часте“ са по 1.000,00 динара. Потребе малолетног АА на име исхране, гардеробе, обуће, одржавања хигијене, школовања, ваншколских активности и сл., месечно износе 24.000,00 динара. Утврђено је да тужени у периоду од подношења тужбе у овом спору па надаље, на име издржавања тужиоца самоиницијативно плаћа његовој мајци 12.000,00 динара, као и трошкове тренинга фудбала од 2.500,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и изменио обавезу туженог у учешћу у издржавању тужиоца, утврђену претходном пресудом, обавезујући га да од доношења правостепене пресуде па убудуће плаћа 24% од месечне зараде коју остварује, умањене за порезе и доприносе за

обавезно социјално осигурање, применом одредби чланова 162. став 2. и 164. Породичног закона.

Другостепени суд је, одлучујући о жалбама странака, делимично преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да од 14.10.2020. године, као дана првостепеног пресуђења, па убудуће, на име издржавања малолетног тужиоца плаћа месечно по 12.000,00 динара, док је тужбени захтев преко тог износа до тражених 40% од зараде коју остварује, као и захтев за издржавање за период од подношења тужбе до пресуђења, одбио као неоснован. По становишту тог суда, нижестепени суд је правилно утврдио потребе малолетног повериоца и могућности оба родитеља према околностима које су постојале у моменту закључења главне расправе, али је ценећи новонасталу околност у жалбеном поступку, да је туженом престао радни однос на одређено време и да је у међувремену евидентиран код надлежне службе као незапослено лице, закључио да је у најбољем интересу малолетног детета да се издржавање одреди у фиксном новчаном износу како би се обезбедио континуитет и извесност у погледу износа издржавања. Такође, тај суд је закључио да издржавање у досуђеном износу тужени треба да плаћа од доношења првостепене пресуде, с обзиром да је неспорно утврђено да је тај износ већ самоиницијативно плаћао у периоду од подношења тужбе па надаље.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд налази да се ревизијом тужиоца основано указује на битну повреду одредаба парничног поступка учињену пред другостепеним судом из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 4. ЗПП.

Наиме, пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак читањем писмених исправа у списима, између осталог и Уговора о раду од 29.03.2019. године, на основу кога је утврђено да је тужени запослен у ... на одређено време, најкасније до 31.08.2019. године, са основном платом – зарадом 54.216,10 динара, као и потврде од 02.10.2020. године, према којој је у јулу, августу и септембру 2020. године, остварио просечну нето зарату од 60.376,31 динара. На основу тих доказа, као и салушањем странака, утврђено је да је тужени у радном односу на одређено време као Међутим, другостепени суд је, без отварања расправе, извео доказ читањем уверења Националне службе за запошљавање од 07.12.2020. године, достављеног уз жалбу туженог изјављену против првостепене пресуде, и утврдио да је тужени у међувремену остао без посла, заснивајући, између осталог, своју одлуку на чињеницама које нису утврђене у првостепеној пресуди и на другачијој оцени изведених доказа, чиме је променио утврђено чињенично стање без одржавања расправе и понављања изведених доказа, супротно члану 383. став 4. ЗПП.

Осим наведеног, основано се ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права, услед чега је и чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Одредбом члана 164. Породичног закона, прописано је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука. Према члану 160. истог закона, критеријуми за одређивање издржавања су потребе повериоца и могућности дужника издржавања, при чему су наведене околности које се цене а од значаја су за издржавање, као и минимална сума

издржавања. Према одредби члана 162. став 1. Породичног закона, поверилац издржавања може по свом избору захтевати да висина издржавања буде одређена у фиксном месечном новчаном износу или у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања, а ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (став 3. наведеног члана).

Сходно цитираним законским одредбама, висина издржавања може се изменити уколико се промене околности на основу којих је донета претходна одлука о издржавању, како у погледу потреба повериоца издржавања, тако и у погледу могућности дужника издржавања, као и у односу на друге околности од значаја за издржавање. Међутим, поверилац издржавања има право избора да ли ће издржавање тражити у фиксном месечном новчаном износу или у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања. У конкретном случају тужилац је издржавање тражио у проценту од 40% од редовних примања туженог која оставрује по основу радног односа, а тужени је био у радном односу од подношења тужбе до доношења првостепене пресуде. У таквој ситуацији, другостепени суд није могао без другачијег захтева тужиоца да преиначи првостепени пресуду и обавезе туженог на плаћање фиксног месечног новчаног износа од 12.000,00 динара, при чему је тај износ нижи од износа који тужени већ плаћа тужиоцу - 12.000,00 динара плус трошкове тренинга фудбала 2.500,00 динара. Стога је неправилно становиште изражено у побијаној пресуди да је то у најбољем интересу детета, иако је то врхунски принцип којег свако мора да се придржава у свим активностима које се тичу детета према члану 6. Породичног закона, јер је управо супротно, у интересу детета да издржавање буде везано за редовна новчана примања повериоца издржавања и на тај начин прати сваку измену у његовој заради, чиме се омогућава и да стандард детета прати стандард родитеља.

Имајући у виду изложено, битне чињенице од којих зависи правилна примена критеријума за одређивање издржавања из члана 160. Породичног закона и висине издржавања из члана 162. наведеног закона, нису правилно и потпуно утврђене на дан доношења одлуке, због чега је другостепена пресуда морала бити укинута.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити учињену битну повреду поступка и имајући у виду изложено, након одржане расправе, правилном применом материјалног права поново одлучити о жалбама странака, при чему је морала бити укинута и допунска пресуда, јер почетак измењене обавезе издржавања зависи од чињеничног утврђења да ли је и са којим износом тужени доприносио издржавању у периоду након подношења тужбе.

Одлука о трошковима парничног поступка је такође укинута јер зависи од коначног исхода спора.

На основу изложеног, одлучено је као у изреци, применом члана 415. став 1. и члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић